

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๔๐

วันอาทิตย์ ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิสิทธิ์ เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางกิริธนา สุมาวงศ์	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ รำรื่น

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๒. นายอติคม อินทุภูติ

ผู้อำนวยการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิษุทธิ์

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายเทคโนโลยี

๓. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางรัชณี รุจิขจรเดช

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นางสาวจิระ พุ่มพวง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๖. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์

ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวน

และวินิจัย ๔

๒. นางสมิทธา เหล็กพรหม

รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง

และการออกเสียงประชามติ ๑

๓. นางสาวสง่า ทาทอง

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้ง

และการออกเสียงประชามติ

๔. นายสมเกียรติ ธีรเว็ลียง

ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้ง

และการออกเสียงประชามติ ๑

๕. นายพิชญ์ พิพัฒน์สันติกุล

นิติกร

๖. นางสาวพิมพ์สุทธิดา โชติชินเกษม

พนักงานการเลือกตั้ง

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๑๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐๑ วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๓๙ วันศุกร์ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุม และรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตรา ตั้งแต่ร่างมาตรา ๙๒ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๙๒

“มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๓

“มาตรา ๙๓ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้กระทำแทนตามมาตรา ๘๘ ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๔

“มาตรา ๙๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๕

“มาตรา ๙๕ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแล้วได้ไปบอกแก่ผู้อื่นว่าตนได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดจะมีความผิดตามร่างมาตรา ๙๕ หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแล้วไปบอกแก่ผู้อื่นว่าตนได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดจะไม่มี ความผิดตามร่างมาตรา ๙๕

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดถือเป็นบัตรเสียหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดไม่ถือว่าเป็นบัตรเสีย และให้ถือเป็นคะแนน และสอบถามว่า การออกแบบบัตรเลือกตั้งในช่องลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะระบุข้อความว่าอย่างไร

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในช่องลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด จะระบุในช่องดังกล่าวว่า “ไม่เลือกผู้ใด” ซึ่งจะอยู่ในส่วนท้ายของบัตรเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้งหรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๗

“มาตรา ๙๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรือดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในตอนท้ายของร่างมาตรา ๙๗ ความว่า “ให้แก่ผู้สมัคร” ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติไว้ เนื่องจากอาจมีกรณีที่มีการซื้อเสียงโดยให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครคนใดเลย ก็จะไม่มีความผิดตามร่างมาตรานี้ ดังนั้น เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๗ เป็นดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรือดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร”

นอกจากนี้ สอบถามว่า ในกรณีที่ผู้ขายสิทธิเลือกตั้งกลับใจมาแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการซื้อเสียงดังกล่าวแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกันบุคคลไว้เป็นพยานหรือไม่

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับการกันบุคคลไว้เป็นพยานบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๕๙ และร่างมาตรา ๑๔๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๙๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรือดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร”

มาตรา ๙๘

“มาตรา ๙๘ ในกรณีที่การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นโดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๑๒๕ ได้ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นได้ตามความเหมาะสม”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๘๘ วรรคสี่ ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้นั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นแล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๒๕ ได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นได้ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะล่วงพ้นระยะเวลาที่กำหนดให้ประกาศผลการเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๒๕ ก็ได้

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หลังจากที่มีการลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จแล้ว จะต้องดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในกรณีดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ เนื่องจากการลงคะแนนได้เสร็จสิ้นลงและได้ปิดการลงคะแนนแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสามของร่างมาตรา ๘๘ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไปออกหลักเกณฑ์และวิธีการนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะไปกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับเรื่องใด

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะไปออกระเบียบโดยกำหนดไว้เป็นสองกรณี กล่าวคือ กรณีที่หนึ่งจะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดก่อนวันเลือกตั้ง โดยจะกำหนดวิธีการว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะต้องดำเนินการอย่างไร ส่วนกรณีที่สองจะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีที่การลงคะแนนยังไม่แล้วเสร็จหรือมีการลงคะแนนไปแล้วบางส่วน ซึ่งหากต่อมาเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นในระหว่างที่การลงคะแนนยังไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะกำหนดวิธีปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในกรณีดังกล่าวไว้เช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ว่าเหตุที่เกิดขึ้นตามร่างมาตรา ๘๘ จะเป็นประการใดก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องประกาศผลการเลือกตั้งให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่วันเลือกตั้งล่วงเลยไปเกินกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งโดยเร็ว” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งโดยเร็ว” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งโดยเร็ว”

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า บริเวณที่เลือกตั้งนั้น จะมีความหมายตามบทนิยามในร่างมาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย” ดังนั้น ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งจะมีการกำหนดอาณาเขตที่เลือกตั้งไว้อย่างชัดเจน

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดเมื่อปิดหีบบัตรเลือกตั้งแล้วยังต้องปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้งอีก

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องบัญญัติถ้อยคำให้มีการปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการหย่อนบัตรเลือกตั้งเพิ่มเติม

ประธานกรรมการสอบถามว่า มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อดำเนินการนับคะแนนไว้หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า การเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อดำเนินการนับคะแนนนั้น จะกำหนดไว้ในส่วนที่ ๑๑ การนับคะแนนและการรวมคะแนน แต่ไม่ได้บัญญัติถ้อยคำเกี่ยวกับขั้นตอนในการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเอาไว้ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะไปกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการนับคะแนนไว้ในระเบียบอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อดำเนินการนับคะแนนเสร็จแล้ว คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีการคิดคำนวณและจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ปิดประกาศไว้ ณ หน่วยเลือกตั้งหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า เมื่อดำเนินการนับคะแนนเสร็จแล้ว คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะคิดคำนวณและจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ โดยจะปิดประกาศไว้ ณ หน่วยเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรา ๘๘ ควรมีการบัญญัติถ้อยคำในลักษณะที่บังคับให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งต้องปิดประกาศผลการนับคะแนนและจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ โดยประกาศไว้ ณ หน่วยเลือกตั้งนั้นๆ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๘ เป็นดังนี้ “เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการลงคะแนน และงดจ่ายบัตรเลือกตั้งแล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้งไม่ได้ แต่ในกรณีที่ยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งได้มาปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้งทั้งสิ้น แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้ขงแสดงตนนั้นเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตร

เลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ แล้วประกาศให้ประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้งได้ทราบ ทั้งนี้ ให้เขียนไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๙ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการลงคะแนน และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้งไม่ได้ แต่ในกรณีที่ยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ได้มาปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้งหรืออยู่แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้ขานแสดงตนนั้นเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ แล้วประกาศให้ประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้งได้ทราบ ทั้งนี้ ให้เขียนไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้เพื่อการลงคะแนนเลือกตั้งหรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้วห้ามมิให้ผู้ใดเปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้งหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้จัดทำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๐ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑๐ การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

“ส่วนที่ ๑๐

การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑๐ การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ การจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนนี้แล้วให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ ในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้งแล้วแต่กรณีก่อนวันเลือกตั้ง ให้ยื่นขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ช้ากว่าเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของผู้แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้ว และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้นและกำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้ยื่นขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้ยื่นขอใช้สิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้ยื่นขอใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งลงทะเบียนผู้ใดแล้ว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิอยู่เดิม สำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และการนับคะแนนเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนเกินหนึ่งวันมิได้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้งจะต้องไปแจ้งความประสงค์ที่ใด

นายสมเกียรติ ริวเหลือง ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า ในกรณีการยื่นลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวต้องไปยื่นลงทะเบียนต่อนายทะเบียน ณ เขตเลือกตั้งที่ตนประสงค์จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สำหรับในกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ถ้าจะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ต้องยื่นลงทะเบียนต่อนายทะเบียนที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้ ในปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เปิดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้แล้ว โดยให้ระบุว่าตนประสงค์จะไป

ใช้สิทธิเลือกตั้งที่ใด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดระยะเวลาในการขอลงทะเบียน
ใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไว้ด้วย

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การเปิดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงทะเบียน
ขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้นั้น อาจทำให้เกิดการทุจริตการเลือกตั้งมากขึ้น

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง เสนอแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๐๒
วรรคหนึ่ง จากความว่า “ประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง” เป็นความว่า “ประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้ง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ ในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติ
หน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ใน
ทะเบียนบ้าน ประสงค์จะใช้สิทธิสมัครเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง
แล้วแต่กรณีที่สมัครเลือกตั้ง ให้ยื่นขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
ไม่ช้ากว่าเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

การยื่นขอลงทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
ที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ถ้าเป็นการ
ขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จะยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือที่ตนประสงค์จะขอใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ หรือคณะกรรมการ
จะกำหนดให้ลงทะเบียนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัคร
ประสงค์ผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์
จะลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้ว และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป
ถึงจำนวนผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้นและกำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้ผู้นั้นจะขอใช้สิทธิ
ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มี
สิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง
เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งลงทะเบียนผู้ใดแล้ว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง
 ณ หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิอยู่เดิม สำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวน
ที่เลือกตั้งกลาง วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง
และการนับคะแนนเลือกตั้ง การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้
ลงคะแนนเกินหนึ่งวันมิได้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่ที่จะต้องไปปฏิบัติ
หน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตน
มีสิทธิเลือกตั้งได้ด้วยโดยอนุโลม”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า
นอกจากบัตรเลือกตั้งที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง
ตามร่างมาตรา ๘๔ แล้วยังมีบัตรเลือกตั้งอื่น เช่น บัตรเลือกตั้งที่ใช้สิทธิลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร เป็นต้น ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๑ ให้มีความหมายที่กว้าง และครอบคลุมบัตรเลือกตั้งทุกประเภทไม่เฉพาะบัตรเลือกตั้งที่ได้รับตามร่างมาตรา ๘๔ เท่านั้น โดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายว่าเป็นบัตรเลือกตั้งที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ได้รับ**ตามวรรค ๘๕** จากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจลงคะแนนเลือกตั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ ในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ประสงค์จะใช้สิทธิ**ลงคะแนน**เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้งแล้วแต่กรณี**ที่ชงวันเลือกตั้ง** ให้ยื่นขอจดทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ช้ากว่าเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

การยื่นขอลงทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ถ้าเป็นการขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จะยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือที่ตนประสงค์จะขอใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ หรือคณะกรรมการจะกำหนดให้ลงทะเบียนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของ**ผู้ยื่นบัตรลงคะแนน**ผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้ว และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้นและกำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้ยื่นจะขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้ยื่นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้ยื่นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งลงทะเบียนผู้ใดแล้ว ให้ผู้ยื่นหมดสิทธิที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิอยู่เดิม สำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลางวันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน**เลือกตั้ง** การออกเสียงลงคะแนน**เลือกตั้ง** และการนับคะแนน**เลือกตั้ง** การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนเกินหนึ่งวันมิได้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้ด้วยโดยอนุโลม”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๑ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ได้รับ**ตามวรรค ๘๕** จากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจลงคะแนนเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง”

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวกเพื่อประกอบการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการออกระเบียบกำหนดให้ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบกำหนดให้ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันเป็นสองกรณี คือ กรณีที่หนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลับไปลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และกรณีที่สองให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค เพราะความในวรรคหนึ่งมีความครอบคลุมเพียงพอแล้ว และความในวรรคสองมีจุดมุ่งหมายเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติด้วยว่าเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวกหมายความว่าอย่างไร

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ กล่าวว่า ควรคงความในวรรคสองไว้ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการอื่นใดที่จำเป็นนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้ตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า หลักการดังกล่าวนำมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ความในวรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่บัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกเขตเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว โดยให้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งได้ต่อไปจนกว่าจะมีการ ลงทะเบียนเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่กำหนดให้การ ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใดเป็นการลงทะเบียนเพื่อใช้ สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้นเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคหนึ่งออกทั้งวรรค และสอบถามว่า ความในวรรคสอง หมายความว่าอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ชี้แจงว่า กรณี ตามวรรคสองคือกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว แต่ปรากฏภายหลังว่าเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีการทุจริตการเลือกตั้งทำให้ต้องมีการ จัดการเลือกตั้งใหม่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ได้ไป ใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้วจะไม่ถูกจำกัดสิทธิตามร่างมาตรา ๓๓

ประธานกรรมการกล่าวว่า การยกเว้นเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้วจะทำให้เกิดความ ไม่เป็นธรรมและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิ เลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว แต่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขต เลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างจะไม่ถูกจำกัดสิทธิตาม มาตรา ๓๓ แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปที่ใช้สิทธิเลือกตั้งตามปกติไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมี สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างกลับถูกจำกัดสิทธิตามร่างมาตรา ๓๓ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ผู้ใดลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งมาตรา ๑๐๒ และได้ ไปใช้สิทธิลงทะเบียนเลือกตั้งแล้ว แต่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในการ เลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น ให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควร และไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๓”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ ผู้ลงทะเบียนเลือกตั้งนอกเขต ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๓ ขอสงวนสิทธิ์ยื่นขอเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งที่ใช้สิทธิเลือกตั้งได้โดยให้มีผลเมื่อพ้นสัปดาห์นับชวที่วันที่ยื่นคำขอลงทะเบียนยื่น เปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งยื่นขอเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งในคราวเลือกตั้งคราวใดเกินหนึ่งครั้งไม่ได้ และให้พ้นสัปดาห์ ในมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับโดยชอบด้วย

ผู้ลงทะเบียนตาม วรรคที่หนึ่ง มาตรา ๑๐๒ และได้ไปใช้สิทธิลงทะเบียนเลือกตั้งแล้ว แต่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งใหม่ หรือทวงสิทธิเลือกตั้งแทนตัวตนเองที่ว่าง นั้น ให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๓”

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ ในการดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ ให้คณะกรรมการจัดให้มีที่เลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหนึ่งแห่ง เว้นแต่มีความจำเป็น จะจัดให้มีที่เลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้
วิธีการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากได้บัญญัติเกี่ยวกับที่เลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งไว้แล้วในร่างมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ กล่าวว่า ควรคงความในวรรคสองไว้เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นได้ตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ กรณีมีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจจัดการลงคะแนนเลือกตั้งในที่เลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งได้ ให้ผู้ที่ลงทะเบียนไว้กลับไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งเดิมที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และกรณีที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิได้ให้ถือว่าเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๓”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐๗ เป็นหลักการใหม่โดยที่มาของหลักการในร่างมาตรานี้มาจากกรณีการปิดล้อมเขตเลือกตั้งทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ จึงบัญญัติร่างมาตรา ๑๐๗ ไว้เพื่อรองรับกรณีดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เห็นว่าไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๗ ออกทั้งมาตรา

นายธนาวุฒิ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งไม่สามารถใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้ เท่ากับว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวจะเสียสิทธิในการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวอาจแก้ไขโดยต้องกำหนดสถานที่เลือกตั้งใหม่ หรือหากเห็นว่าอาจเกิดปัญหาในวงกว้างก็ต้องประกาศเลื่อนวันเลือกตั้ง และเสนอตัดร่างมาตรา ๑๐๗ ออกทั้งมาตรา

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในประเทศ ก ทั้งสิ้นจำนวนหนึ่งคน คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องดำเนินการให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นได้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง แต่อาจเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินการโดยให้ลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน จากสถิติที่ผ่านมาการจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรที่มีผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจำนวนน้อยที่สุด คือที่เมืองบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย โดยมีผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจำนวนยี่สิบคน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเป็นจำนวนเงินเท่าใด

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โอนเงินให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อใช้ในการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในหกสิบหกประเทศ เป็นเงินจำนวนสี่สิบล้านบาท

ประธานกรรมการสอบถามว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดจำนวนขั้นต่ำของผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรว่าต้องมีจำนวนอย่างน้อยเท่าใดจึงจะสามารถจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรได้ หากประเทศใดมีจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรไม่ถึงจำนวนขั้นต่ำตามที่กำหนดก็ให้ถือว่า การลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งเป็นหนังสือแจ้งเหตุอันสมควรและไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๓

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมาหากมีผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรก็ต้องจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ไม่เช่นนั้นจะมีปัญหาเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า กรณีผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรมีจำนวนน้อย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เปิดโอกาสให้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ได้จึงไม่น่าจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในประเทศใด ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในประเทศนั้น โดยอาจให้มีสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ หรือโดยวิธีอื่นใดที่มีใช่เป็นการจัดตั้งสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของประเทศนั้น และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ลงทะเบียนขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในประเทศใด ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้ง

ในประเทศนั้น โดยอาจให้มีสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ หรือโดยวิธีอื่นใดที่มีใช่เป็นการจัดตั้งสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของประเทศนั้น และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์พิเศษวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ เมื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๘ แล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นหมดสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน ให้คณะกรรมการประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแยกตามประเทศ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๒

“มาตรา ๑๑๒ ในการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเมื่อได้ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยและให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้สำหรับประเทศไทย และให้ส่งผลคะแนนไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ สอบถามว่า การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะนับคะแนนที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่

นางสมิหรา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า การนับคะแนนที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ขึ้นอยู่กับสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ในประเทศนั้น ๆ เป็นผู้กำหนด ซึ่งโดยหลักการบัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในประเทศใดจะถูกนำมารวมไว้ในสถานที่เดียวกัน

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ กล่าวว่ การลงคะแนนและการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรควรมีการปรึกษาหารือระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับกระทรวงการต่างประเทศให้ได้ข้อยุติถึงวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลเพื่อค้นหาวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงการต่างประเทศ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติร่วมกันในการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรอยู่แล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า การลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะแบ่งตามเขตพื้นที่ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสามพื้นที่ ซึ่งการนับคะแนนก็จะกระทำในพื้นที่ที่มีการลงคะแนนเลือกตั้งเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การนับคะแนนกรณีการใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งเดิมบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๓ ซึ่งกำหนดให้นำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ แต่ภายหลังมีการตัดบทบัญญัติดังกล่าวออก

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดว่าเมื่อนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเสร็จแล้ว ให้ส่งบัตรเลือกตั้งกลับมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งในประเทศไทยด้วย

นางสมิทธา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า เดิมการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะต้องส่งบัตรเลือกตั้งกลับมานับคะแนนในประเทศไทย ซึ่งจะต้องมีการเก็บรักษาบัตรและทำลายบัตรต่อไปหากภายหลังการเลือกตั้งหนึ่งปีกรณีที่ไม่มีการยื่นคำร้องคัดค้านผลการเลือกตั้ง แต่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้นำบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ระหว่างการออกระเบียบเกี่ยวกับการนับคะแนนในต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อมีการนับคะแนนการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในต่างประเทศแล้ว ควรส่งบัตรเลือกตั้งกลับมาเก็บรักษาไว้ในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบบัตรเลือกตั้งหากมีการยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วม การนับคะแนนในต่างประเทศควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันมาใช้ถ่ายทอดการนับคะแนนเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการนับคะแนนได้จะดีหรือไม่

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า ควรมีการบันทึกภาพและเสียงในการนับคะแนนการเลือกตั้งในต่างประเทศไว้ด้วย เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบว่ามีการนับคะแนนโดยถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้ ควรบัญญัติเรื่องวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรไว้ให้ชัดเจนในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า การนับคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งทั้งกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๒ และร่างมาตรา ๑๑๓

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ สอบถามว่า สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ ในต่างประเทศมีบุคลากรจำนวนไม่มากแต่มีภารกิจหลายด้าน การกำหนดให้เอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศทำหน้าที่นับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรอาจเป็นการสร้างภาระแก่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศมากเกินไป ดังนั้น หากกำหนดให้ส่งบัตรเลือกตั้งกลับมานับคะแนนในประเทศไทยจะเหมาะสมมากกว่าหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้นำบัตรเลือกตั้งในต่างประเทศจะสะดวกกับสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่มากกว่าการส่งบัตรเลือกตั้งกลับมานับคะแนนในประเทศไทย ดังนั้น เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้ “ในการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเมื่อได้

ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยและให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้สำหรับประเทศไทย และให้ส่งผลคะแนนพร้อมทั้งบัตรเลือกตั้งไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรชั่งน้ำหนักว่าการนับคะแนนเลือกตั้งอย่างไรจึงจะสะดวก ประหยัด และจัดการทุจริตในการเลือกตั้งได้มากที่สุด ทั้งนี้ การกำหนดให้นับคะแนนเลือกตั้งในต่างประเทศพร้อมกันกระทำได้ยาก เนื่องจากแต่ละประเทศมีช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ส่วนการกำหนดให้ถ่ายทอดหรือบันทึกภาพและเสียงการนับคะแนนเลือกตั้งอาจทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า คนไทยในต่างประเทศจำนวนมากมีความสนใจการเมือง ประกอบกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้เป็นการใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวที่มีผลต่อการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วย ดังนั้น การเปิดเผยการนับคะแนนให้ประชาชนได้รับรู้โดยเร็วที่สุดจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ นอกจากนี้ การกำหนดให้ถ่ายทอดหรือบันทึกภาพและเสียงการนับคะแนนเลือกตั้งในต่างประเทศโดยผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันสามารถกระทำได้ง่ายและใช้งบประมาณในการดำเนินการไม่มาก

นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ สอบถามว่า การลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรสำหรับคนไทยที่อยู่นอกราชอาณาจักร มีการแบ่งเขตเลือกตั้งในการใช้สิทธิลงคะแนนหรือไม่

นางสมิหรา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า การลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยบางประเทศอาจลงคะแนนทางไปรษณีย์ หรือรถลงคะแนนเคลื่อนที่ หรือลงคะแนนที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ และเมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วจะนำบัตรเลือกตั้งกลับมานับคะแนนที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ โดยหลังจากนับคะแนนแล้วเสร็จเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่จะส่งคะแนนผ่านระบบโปรแกรมทางอิเล็กทรอนิกส์กลับมายังประเทศไทย สำหรับผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร หากมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งใดในประเทศไทยเมื่อไปอยู่ในต่างประเทศก็จะมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เฉพาะผู้สมัครที่อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีภูมิลำเนาในประเทศไทยเท่านั้น

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า การลงคะแนนและการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรอาจทำให้รู้ผลคะแนนของก่อนวันเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยก่อนได้ เนื่องจากเวลาในต่างประเทศแตกต่างจากเวลาในประเทศไทย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะกระทำก่อนวันเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยเช่นเดียวกับการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง แต่จะให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้สำหรับประเทศไทยตามร่างมาตรา ๑๑๒ ซึ่งทำให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรไม่ทราบผลการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า การกำหนดให้ส่งผลคะแนนพร้อมทั้งบัตรเลือกตั้งไปยังแต่ละเขตเลือกตั้งในประเทศไทยตามร่างมาตรา ๑๑๒ หากมีการร้องเรียนว่าการนับคะแนนในต่างประเทศไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมอาจมีปัญหาในการตรวจสอบบัตรเลือกตั้งที่ถูกร้องเรียนดังกล่าวได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้ “ในการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเมื่อได้ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยและให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้สำหรับประเทศไทย และให้ส่งผลคะแนนไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง และส่งบัตรเลือกตั้งที่นับแล้วไปยังสำนักงาน ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าการกำหนดให้ส่งผลคะแนนไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง และส่งบัตรเลือกตั้งที่นับแล้วไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเป็นการเพิ่มขึ้นตอนการทำงานมากขึ้น เนื่องจากต้องมีการตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อนับคะแนนเลือกตั้งและมีการส่งบัตรเลือกตั้งที่นับแล้วกลับมายังประเทศไทย ซึ่งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้วก็ต้องส่งบัตรเลือกตั้งที่นับแล้วกลับมายังประเทศไทย เนื่องจากหากเก็บบัตรเลือกตั้งไว้ในต่างประเทศแล้วมีการร้องเรียนว่าการนับคะแนนในต่างประเทศไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จะไม่สามารถตรวจสอบบัตรเลือกตั้งที่ถูกร้องเรียนได้

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ สอบถามว่าหากมีการร้องเรียนว่าการนับคะแนนในต่างประเทศไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จะกำหนดให้ส่งบัตรเลือกตั้งเฉพาะกรณีที่มีการร้องเรียนกลับมาตรวจสอบในประเทศไทยได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ควรขอให้มีการร้องเรียนว่าการนับคะแนนในต่างประเทศไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมเท่านั้น แต่ต้องดำเนินการตรวจสอบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งอย่างไรหรือไม่ ดังนั้น ควรกำหนดให้ส่งบัตรเลือกตั้งในต่างประเทศทั้งหมดกลับมายังประเทศไทยเพื่อตรวจสอบต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒ ในการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเมื่อได้ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยและให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้สำหรับประเทศไทย และให้ส่งผลคะแนนไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง และส่งบัตรเลือกตั้งที่นับแล้วไปยังสำนักงาน ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งตามส่วนนี้ ยกเว้นการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการอาจดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องที่ คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้วให้ถือว่าบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการวินิจฉัยสั่งมิให้นับคะแนนจากที่นั้นก่อนแล้วจึงส่งให้บัตรเลือกตั้งจากที่นั้นเป็นบัตรเสีย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม บัตรเลือกตั้งนั้นย่อมถือว่าเป็นบัตรเสีย เหตุใดจึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยสั่งมิให้นำคะแนนจากที่นั้นก่อนแล้วจึงสั่งให้บัตรเลือกตั้งจากที่นั้นเป็นบัตรเสีย

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า กรณีที่บัตรเลือกตั้งมาช้าเกินกว่าที่กำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยสั่งมิให้นำเป็นคะแนนเพื่อแยกบัตรเลือกตั้งดังกล่าวออกก่อน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “คณะกรรมการอาจดำเนินการล่วงหน้า” ในวรรคหนึ่ง บัญญัติโดยมีจุดมุ่งหมายในเรื่องใด

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการล่วงหน้าในเรื่องขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ เพราะในการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งต้องมีการจัดการเลือกตั้งล่วงหน้าหนึ่งอาทิตย์ก่อนวันเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการจัดส่งบัตรเลือกตั้งทางไปรษณีย์ไปยังเขตเลือกตั้งต่างๆ และยังต้องมีการกำหนดตัวกรรมการในแต่ละเขตเลือกตั้งเพื่อดูแลและนับคะแนนบัตรเลือกตั้งดังกล่าวพร้อมกันกับบัตรเลือกตั้งในวันเลือกตั้งด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรรคสองที่กำหนดว่า “ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว ให้ถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย” อาจไม่ถูกต้องเนื่องจากไม่ใช่ความผิดของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นความล่าช้าที่เกิดจากการดำเนินการในการส่งบัตรเลือกตั้งเหล่านั้นมายังสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งนั้นๆ ดังนั้น การตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งโดยสุจริตจึงอาจไม่ยุติธรรม

นายสมเกียรติ ธีรเหลือง ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า กรณีตามวรรคสองเป็นบทสันนิษฐานว่าในกรณีที่บัตรเลือกตั้งส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว เหตุแห่งความล่าช้านั้นอาจเกิดจากการทุจริตจึงต้องถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “บัตรเลือกตั้งที่ส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย โดยมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งมิให้นำคะแนนนั้นโดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย”

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าหากเป็นกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งที่ต่างประเทศที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมแล้วมิให้นำคะแนนของการเลือกตั้งที่ต่างประเทศนั้น

บัตรเลือกตั้งมีลักษณะถูกเปิดมาก่อน โดยมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเกิดการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งมิให้นำคะแนนโดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย ในกรณีที่มีการนับคะแนน ณ ต่างประเทศแล้วก็ให้ถือว่าการนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าเป็นบัตร เหล่านั้นเป็นบัตรเสีย

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว ให้ถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งที่ใดมิได้เป็นไป โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการวินิจฉัยและมีอำนาจสั่งมิให้นำคะแนนจากที่นั้นก่อนแล้วจึงสั่งให้ บัตรเลือกตั้งจากที่นั้นเป็นบัตรเสีย”

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ กรณีมีเหตุตามมาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดวันลงคะแนน เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๙ เฉพาะในเขตเลือกตั้งนั้นใหม่ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีมีเหตุตามวรรคหนึ่ง สองครั้งติดต่อกันให้คณะกรรมการงดการลงคะแนนสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในเขตเลือกตั้ง ลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้ง และลงคะแนนนอกราชอาณาจักร ในเขตเลือกตั้งนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจะเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้งเพียงเจ็ดวัน จึงไม่เกิดเหตุ ตามที่กำหนดไว้วรรคหนึ่งสองครั้งติดต่อกัน

นายสมเกียรติ ธีรพลเมือง ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า ความในวรรคหนึ่งที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๐๕ อาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากต้องเป็นการประกาศกำหนดวันลงคะแนน เลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๐๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ประกาศกำหนดวันลงคะแนน เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๐๙ หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศต่างๆ จะเป็นผู้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวัน เลือกตั้งตามร่างมาตรา ๑๐๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจเกิดเหตุตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งสองครั้งติดต่อกันได้ จึงควรคงความในวรรคสองไว้เช่นเดิม

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่ง ให้ชัดเจนว่าเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครเลือกตั้งได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๔ กรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ตามมาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศ กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๕^{๑๐๒} และมาตรา ๑๐๙ เฉพาะ

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๙๙ ต้องดำเนินการก่อนที่มีการนับคะแนนหรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๙๙ จะต้องดำเนินการก่อนที่มีการนับคะแนน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๑๕ ดังนี้ “หลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” ด้วย” และเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๑๔/๑ ดังนี้ “เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๙๙ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรลงคะแนนต่อหน้าประชาชนที่อยู่ในที่เลือกตั้ง แล้วดำเนินการนับคะแนน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๑๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๙ การนับคะแนนให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผยติดต่อกันจนเสร็จสิ้น ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนนเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” ด้วย”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๑๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑๔/๑ เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๙๙ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรลงคะแนนต่อหน้าประชาชนที่อยู่ในที่เลือกตั้ง แล้วดำเนินการนับคะแนน”

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ ให้มีการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” และให้ประกาศจำนวนบัตรดังกล่าวด้วย

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้ง

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใด

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหลักหลังในบัตรตามมาตรา ๖๖ “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความในวรรคหนึ่งจึงบัญญัติให้มีการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” เท่านั้น

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ นำหลักการมาจากมาตรา ๘๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคสามอาจไม่ครอบคลุมกรณีที่ทำให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสียทั้งหมด และสอบถามว่า หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงบัตรเลือกตั้งให้ผู้อื่นทราบว่าเป็นบัตรเลือกตั้งที่ตนลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใดแล้ว จะถือว่าบัตรเลือกตั้งดังกล่าวเป็นบัตรเสียหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงบัตรเลือกตั้งให้ผู้อื่นทราบว่าตนลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดจะไม่ถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่กระทำการดังกล่าวอาจได้รับโทษตามที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมามีคณะกรรมการการเลือกตั้งเคยมีความเห็นว่าเป็นบัตรเลือกตั้งที่มีเครื่องหมายลงคะแนนนอกช่องลงคะแนนนั้น ถือว่าเป็นบัตรเสียเช่นกัน

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการลงคะแนนในบัตรเลือกตั้งนั้นได้กำหนดว่าบัตรเลือกตั้งที่มีการทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งนอกช่องทำเครื่องหมายหรือนอกช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๕) ของวรรคสาม อาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความว่าบัตรเลือกตั้งที่มีการทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” ถือว่าเป็นบัตรเสียตาม (๕) ได้เช่นกัน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๖ ให้สิทธิบัตรเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย ~~ที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด~~ และให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนนอกช่องลงคะแนน

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้ง

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดเว้นแต่เป็นการลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖/๑) บัตรที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นบัตรเสีย

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามมาตราที่ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน”

นายสมเกียรติ ริวเหลือง ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ กล่าวว่า โอกาสที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจะทำเครื่องหมายกากบาทเกี่ยวระหว่างช่องลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครกับช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนเป็นไปได้ยาก เพราะในบัตรเลือกตั้งจะกำหนดช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนไว้ห่างจากตำแหน่งช่องลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัคร และควรใช้คำว่า “บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนที่ไม่สามารถวินิจฉัยคะแนนให้กับผู้สมัครใดได้” แทนความเดิมที่กำหนดไว้ใน (๕)

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้บัตรเลือกตั้งจะกำหนดช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนไว้ห่างจากตำแหน่งช่องลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครก็ตาม แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจะทำเครื่องหมายกากบาทเกี่ยวระหว่างช่องลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครกับช่องไม่ประสงค์ลงคะแนนได้ นอกจากนี้ หากแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) ตามที่เสนอ จะเป็นการคำนึงถึงการวินิจฉัยของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความเข้าใจโดยทั่วไปของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไม่สามารถทักท้วงการวินิจฉัยของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๖ ให้มีบัตรลับสำหรับบัตรเลือกตั้งที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย ~~ที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด~~ และให้บัตรลับสำหรับบัตรเลือกตั้งสำหรับบัตร

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้ง

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดเว้นแต่เป็นการลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖/๑) บัตรที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นบัตรเสีย

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามมาตราที่ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน”

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้งหรือคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริงหรือทำรายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความเป็นจริง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๘

“มาตรา ๑๑๘ เมื่อการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ให้กระทำโดยเปิดเผย และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์แก่การแจ้งข้อมูลการเลือกตั้งต่อประชาชนให้เกิดความรวดเร็ว คณะกรรมการอาจดำเนินการให้มีการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการได้

การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลการนับคะแนน และการรายงานผลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “การรายงานผลการเลือกตั้ง” ในวรรคสาม หมายความว่า การรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการตามวรรคสอง ใช่หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ความว่า “การรายงานผลการเลือกตั้ง” ในวรรคสาม หมายความว่า กรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งรายงานผลการเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งรายงานผลการเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งแล้ว จะเป็นการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความว่า “การรายงานผลการเลือกตั้ง” ในวรรคสาม อาจหมายความว่า การรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง เช่น จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เป็นบัตรเสีย เป็นต้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ความในวรรคสามมีความมุ่งหมายให้การรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการตามวรรคสอง เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม ดังนี้ “การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลการนับคะแนน และการรายงานผลทวงสิทธิ์การนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๘ เมื่อการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผย และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์แก่การแจ้งข้อมูลการเลือกตั้งต่อประชาชนให้เกิดความรวดเร็ว คณะกรรมการอาจดำเนินการให้มีการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการได้

การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลการนับคะแนน และการรายงานผลทวงสิทธิ์การนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ ถ้าการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถนับคะแนนเลือกตั้งได้จนเสร็จสิ้น อันเนื่องจากเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่น หรือด้วยความจำเป็นตามสภาพที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนต่อไปโดยเร็วและรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการทราบโดยเร็ว ในกรณีมีเหตุอันสมควรคณะกรรมการจะเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดไว้ก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วพบว่า มีบัตรเลือกตั้งที่ได้มีการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งวิธีการนับคะแนนใหม่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หากยังไม่ตรงกันอีกให้รายงานพร้อมเหตุผลต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้ลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการ

การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบ และนำส่งหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น รวมทั้งคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งและคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และคะแนนที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด แล้วรายงานผลการนับคะแนนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการโดยเร็ว”

ประเด็นการพิจารณา

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า ในร่างมาตรา ๑๒๑ กำหนดให้มีการรวบรวมผลการนับคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรเท่านั้น จึงควรกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรให้ชัดเจนไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า การลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรที่ผ่านมายังไม่เคยมีการกำหนดให้สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศเป็นผู้นับคะแนนใช่หรือไม่

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกราชอาณาจักรตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดให้สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศเป็นผู้นับคะแนนเป็นครั้งแรก

นางสมิหรา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดอบรมวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในเบื้องต้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรอย่างไร

นางสมิหรา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า ขณะนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ระหว่างการแบ่งกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตติดกัน เพื่อรวมตัวกันจัดอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการนับคะแนนในการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะกระทำเช่นเดียวกับการนับคะแนนในประเทศไทยโดยให้เจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลใหญ่เป็นผู้ดำเนินการ

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากมีการทุจริตในการนับคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร จะตรวจสอบได้อย่างไร

นางสมิหรา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า ต้องให้ความไว้วางใจกับเอกอัครราชทูตและเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือ

สถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศ เนื่องจากถือเป็นข้าราชการที่มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ และตาม
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทกำหนดโทษแก่เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต
ในการเลือกตั้งไว้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลการนับคะแนนแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควร
เชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไป
โดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการจะงดการประกาศผลการเลือกตั้งและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือ
นับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๒ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๓ การประกาศผลการเลือกตั้ง

“หมวด ๓

การประกาศผลการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๓ การประกาศผลการเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้สมัครซึ่งได้รับ
คะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่มิได้รับคะแนน
สูงสุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากเกิดกรณีที่ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนเท่ากับ
คะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

นายอรรถสิทธิ์ กันมล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน
ร่างมาตรา ๑๒๓ เป็นไปตามหลักการของมาตรา ๘๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “ให้ผู้สมัคร
รับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นำคะแนนของผู้สมัครแต่ละคนที่ได้รับจากการเลือกตั้งครั้งก่อนไปใช้ในการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครใหม่ โดยผู้สมัครเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ สอบถามว่า ในการจัดการเลือกตั้งใหม่ตามร่างมาตรา ๑๒๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศกำหนดวันเลือกตั้ง ให้ยื่นหรือขยายระยะเวลาหรืองดเว้นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๔ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๔ วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ตามร่างมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้ผู้สมัครเดิมยังคงเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่ได้ด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า หากเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครเพียงรายเดียว ควรกำหนดให้ผู้สมัครรายนั้นต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากเขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครเพียงรายเดียวก็ต้องได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นด้วย จึงจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ผู้สมัครต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นำคะแนนของผู้สมัครแต่ละคนที่ได้รับจากการเลือกตั้งครั้งก่อนไปใช้ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครใหม่ โดยผู้สมัครเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๔ เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นำคะแนนของผู้สมัครแต่ละคนที่ได้รับจากการเลือกตั้งครั้งก่อนไปใช้ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครใหม่ โดยผู้สมัครเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น

ในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้เมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการประกาศผลการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ กำหนดเวลาการประกาศผลการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการเลือกตั้งใหม่

ในการตรวจสอบเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องรับฟังรายงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการตรวจสอบว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้วจึงประกาศผลการเลือกตั้ง โดยไม่ต้องรอให้มีการร้องเรียนก่อนว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง โดยไม่ต้องกำหนดให้ประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็วจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง เป็นการกระตุ้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการประกาศผลการเลือกตั้งโดยเร็วที่สุด โดยกำหนดระยะเวลาการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างช้าที่สุดไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นหลักการที่นำมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ วรรคสี่ ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “แล้วเสร็จ” ถูกนำมาใช้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้จำนวนมาก ซึ่งในบางกรณีทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตีความขอบเขตและความหมายของถ้อยคำดังกล่าวไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น มอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาว่าจะสามารถแก้ไขคำว่า “แล้วเสร็จ” เป็นถ้อยคำอื่นได้หรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ ในการดำเนินการหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อจะได้รับ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตแล้ว ให้คำนวณตามวิธีดังต่อไปนี้

(๑) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยห้ำร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นำผลลัพธ์ตาม (๑) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต โดยปิดเศษหลังทศนิยมสี่ตำแหน่งทั้ง และต้องจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคจะพึงมีให้ครบห้ำร้อยคน และในการจัดสรรให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเต็มก่อน หากยังไม่ครบจำนวนห้ำร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณสูงสุดได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบจำนวนห้ำร้อยคน ทั้งนี้ ให้ถือว่าจำนวนที่แต่ละพรรคได้รับตามการคำนวณดังกล่าวเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีเบื้องต้น และเมื่อนำไปรวมกับผลการคำนวณตาม (๑) แล้ว จึงให้ถือว่า เป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี

(๓) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะพึงมีได้ตาม (๒) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ

(๔) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับหรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (๒) ให้พรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีก และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีเบื้องต้นตาม (๒) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผลให้พรรคการเมืองใดดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะพึงมีตาม (๒)

(๕) เมื่อจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามจำนวนครบทุกพรรคแล้ว แต่ยังมีจำนวนรวมกันทุกพรรคไม่ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้ำสิบคน ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณสูงสุดได้รับการจัดสรรที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบจำนวนรวมกันหนึ่งร้อยห้ำสิบคน

(๖) กรณีเศษที่เหลือของแต่ละพรรคการเมืองเท่ากันจนทำให้ไม่สามารถจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้ำสิบคน ให้นำค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละพรรคการเมืองต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีหนึ่งคนมาพิจารณา โดยหากพรรคการเมืองใดมีค่าเฉลี่ยคะแนนของพรรคการเมืองต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีหนึ่งคนมากกว่าพรรคอื่น ให้พรรคการเมืองนั้นมีสิทธิได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้น และหากยังมีจำนวนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

(๗) ในกรณีที่เมื่อคำนวณตาม (๑) ถึง (๖) แล้วปรากฏว่าพรรคการเมืองทุกพรรคได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อรวมกันแล้วเกินหนึ่งร้อยห้ำสิบคน ให้ดำเนินการคำนวณปรับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่โดยคำนวณตามอัตราส่วนที่ทุกพรรคจะได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อซึ่งเมื่อรวมแล้วไม่เกินหนึ่งร้อยห้ำสิบคน สำหรับ

วิธีการคำนวณเพื่อปรับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เหลือเท่ากับจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคได้รับคูณด้วยหนึ่งร้อยห้าสิบหารด้วยผลบวกของหนึ่งร้อยห้าสิบกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่เกินจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบ และให้นำ (๕) มาใช้ในการคำนวณด้วยโดยอนุโลม

(๘) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตายภายหลังวันปิดรับสมัครรับเลือกตั้งแต่ก่อนเวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. สอบถามว่า สืบเนื่องจากกรณีที่มีผู้แสดงความเห็นผ่านทางสื่อมวลชนว่า “การเลือกตั้งแบบใหม่สมมติว่าประชาชนร้อยละแปดสิบสนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่ง ก็จะได้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงสามร้อยห้าสิบคน จากห้าร้อยคน เท่ากับจะได้ร้อยละเจ็ดสิบของที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งความจริงที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะได้สี่ร้อยที่นั่ง ผลที่ตามมาทำให้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลดลง” กรณีดังกล่าวเป็นการคำนวณจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่ถูกต้องหรือไม่

นางสมิทธา เหล็กพรหม รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๑ ชี้แจงว่า สมมติว่าพรรคการเมือง ก ได้รับคะแนนรวมทั้งประเทศสิบสามล้านคะแนนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี คือ สองร้อยยี่สิบสองคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๑ ดังนั้น ตามที่มีผู้แสดงความเห็นว่าหากประชาชนร้อยละแปดสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่ง พรรคการเมืองนั้นจะได้รับคะแนนรวมทั้งประเทศประมาณยี่สิบสามล้านคะแนน และเมื่อคะแนนเฉลี่ยของแต่ละพรรคการเมืองต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีหนึ่งคน คือ ๕๙,๑๔๒ คะแนน พรรคการเมืองนั้นควรจะมีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสี่ร้อยคน

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า กรณีที่มีผู้แสดงความเห็นผ่านทางสื่อมวลชนว่า “การเลือกตั้งแบบใหม่สมมติว่าประชาชนร้อยละแปดสิบสนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่ง ก็จะได้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงสามร้อยห้าสิบคน จากห้าร้อยคน เท่ากับจะได้ร้อยละเจ็ดสิบของที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งความจริงที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะได้สี่ร้อยที่นั่ง ผลที่ตามมาทำให้ที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลดลง” นั้น เป็นการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบนสมมติฐานว่าพรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบทั้งสามร้อยห้าสิบเขตเลือกตั้ง ซึ่งกรณีดังกล่าวมีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่จะเป็นเช่นนั้นได้ พรรคการเมืองนั้นต้องมีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบทั้งสามร้อยห้าสิบเขตเลือกตั้ง และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งดังกล่าวเกินจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะมีแล้ว ทำให้พรรคการเมืองนั้นไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีก

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ความใน (๒) ถ้อยคำที่ว่า “และเมื่อนำไปรวมกับผลการคำนวณตาม (๔) แล้ว จึงให้ถือว่าเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี” อาจไม่ใช่ถ้อยคำที่ถูกต้อง เนื่องจากในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี ควรพิจารณาโดยคำนึงถึงกรณีที่พรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ (overhang) ตามความใน (๔) ประกอบด้วย แต่ไม่ใช่การกำหนดให้นำผลการคำนวณตาม (๒) ไปรวมกับผลการคำนวณตาม (๔)

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ความใน (๒) เป็นการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี โดยไม่เกิดกรณีที่พรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ ดังนั้น ความใน (๒) จึงไม่จำเป็นต้องนำผลการคำนวณไปรวมกับผลการคำนวณตาม (๔) อย่างไรก็ตาม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องร่วมกันปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรานี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) เมื่อจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามจำนวนครบทุกพรรคแล้ว แต่ยังมีจำนวนรวมกันทุกพรรคไม่ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณสูงสุดได้รับการจัดสรรที่นั่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบจำนวนรวมกันหนึ่งร้อยห้าสิบคน”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ควรแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการดำเนินการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อจะได้รับ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตแล้ว ให้คำนวณตามวิธีดังต่อไปนี้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๖ ในการดำเนินการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อจะได้รับ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตแล้ว ให้คำนวณตามวิธีดังต่อไปนี้

(๑) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยห้าร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นำผลลัพธ์ตาม (๑) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต โดยปัดเศษหลังทศนิยมสี่ตำแหน่งทั้ง และต้องจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคจะพึงมีให้ครบห้าร้อยคน และในการจัดสรรให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเต็มก่อน หากยังไม่ครบจำนวนห้าร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณสูงสุดได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบจำนวนห้าร้อยคน ทั้งนี้ให้ถือว่าเป็นจำนวนที่แต่ละพรรคได้รับตามการคำนวณดังกล่าวเป็น

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีเบื้องต้น และเมื่อนำไปรวมกับผลการคำนวณตาม (๔) แล้ว จึงให้ถือว่า เป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมี

(๓) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะพึงมีได้ตาม (๒) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ

(๔) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับ หรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (๒) ให้พรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีก และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีเบื้องต้นตาม (๒) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผลให้พรรคการเมืองใดดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะพึงมีตาม (๒)

(๕) เมื่อจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามจำนวนครบทุกพรรคแล้ว แต่ยังมีจำนวนรวมกันทุกพรรคไม่ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณสูงสุดได้รับการจัดสรรที่หนึ่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบจำนวนรวมกันหนึ่งร้อยห้าสิบคน

(๖) กรณีเศษที่เหลือของแต่ละพรรคการเมืองเท่ากันจนทำให้ไม่สามารถจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ครบจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคนให้นำค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละพรรคการเมืองต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีหนึ่งคนมาพิจารณา โดยหากพรรคการเมืองใดมีค่าเฉลี่ยคะแนนของพรรคการเมืองต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีหนึ่งคนมากกว่าพรรคอื่น ให้พรรคการเมืองนั้นมีสิทธิได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้น และหากยังมีจำนวนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

(๗) ในกรณีที่เมื่อคำนวณตาม (๑) ถึง (๖) แล้วปรากฏว่าพรรคการเมืองทุกพรรคได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีชื่อพร้อมกันแล้วเกินหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้ดำเนินการคำนวณปรับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่โดยคำนวณตามอัตราส่วนที่ทุกพรรคจะได้รับการจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อซึ่งเมื่อรวมแล้วไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบคน สำหรับวิธีการคำนวณเพื่อปรับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้เหลือเท่ากับจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคนให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคได้รับคูณด้วยหนึ่งร้อยห้าสิบหารด้วยผลบวกของหนึ่งร้อยห้าสิบ กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่เกินจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบ และให้นำ (๕) มาใช้ในการคำนวณด้วยโดยอนุโลม

(๘) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตายภายหลังวันปิดรับสมัครรับเลือกตั้งแต่ก่อนเวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้งให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๑) ถึง (๘) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งยังไม่ครบทุกเขต แต่มีจำนวนถึงร้อยละ เก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมดแล้ว การคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาคำนวณหาอัตราร้อยละเมื่อเทียบกับจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อโดยตัดทศนิยมทิ้ง ได้เท่าไรให้นำ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วไปลบออกจากจำนวน ดังกล่าว ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือว่าเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะต้องจัดสรรให้ พรรคการเมือง

เมื่อได้ผลลัพธ์ตามวรรคหนึ่งแล้วให้นำมาคำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๖ เพื่อจัดสรร จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แก่แต่ละพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๒๖ (๗) จำนวนหนึ่งร้อยละห้าสิบ ให้เปลี่ยนเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะจัดสรร

เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นให้ดำเนินการคำนวณตามวิธีตามวรรคหนึ่งและวรรคสองใหม่ และจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ถูกต้องตรงตามผลการคำนวณนั้น ทุกครั้งที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นเว้นแต่จะพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป

ในกรณีที่มีการคำนวณใหม่ตามมาตราหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของ พรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้าย ตามลำดับพันจากตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองผู้ใดต้องพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ ให้ถือว่าเป็นผู้นั้นยังคงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขเดิมในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เสนอแก้ไข ความในวรรคสอง เป็นต้น “เมื่อได้ผลลัพธ์ตามวรรคหนึ่งแล้วให้นำมาคำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๒๖ เพื่อจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แก่แต่ละพรรคการเมือง เว้นแต่ เป็นกรณีตามมาตรา ๑๒๖ (๗) จำนวนหนึ่งร้อยละห้าสิบ ให้เปลี่ยนเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อที่จะจัดสรรตามวรรคหนึ่ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งยังไม่ครบทุกเขต แต่มีจำนวนถึงร้อยละ เก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมดแล้ว การคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาคำนวณหาอัตราร้อยละเมื่อเทียบกับจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อโดยตัดทศนิยมทิ้ง ได้เท่าไรให้นำ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วไปลบออกจากจำนวน ดังกล่าว ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือว่าเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะต้องจัดสรรให้ พรรคการเมือง

เมื่อได้ผลลัพธ์ตามวรรคหนึ่งแล้วให้นำมาคำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๖ เพื่อจัดสรร จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แก่แต่ละพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๒๖ (๗)

จำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบ ให้เปลี่ยนเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะจัดสรรตามวรรคหนึ่ง

เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นให้ดำเนินการคำนวณตามวิธีตามวรรคหนึ่งและวรรคสองใหม่และจัดสรรจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ถูกต้องตรงตามผลการคำนวณนั้น ทุกครั้งที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นเว้นแต่จะพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป

ในกรณีที่มีการคำนวณใหม่ตามมาตรานี้ทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพันจากตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองผู้ใดต้องพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ให้ถือว่าผู้นั้นยังคงเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขเดิมในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๑๒๘

“มาตรา ๑๒๘ ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้ง ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด มิให้นำผลคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่เป็นเหตุดังกล่าวมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ”

ประเด็นการพิจารณา

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า ควรเพิ่มบทบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ชัดเจนว่ากรณีที่มีการกระทำทุจริตเลือกตั้งมิให้นำคะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำทุจริตเลือกตั้งได้รับไปคำนวณเป็นคะแนนของพรรคการเมืองเพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจะพึงได้รับ

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับกับกรณี ที่ผู้สมัครถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓๐ ด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒๘ ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้ง ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด มิให้นำผลคะแนนของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่เป็นเหตุดังกล่าวมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ

ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับกับกรณี ที่ผู้สมัครถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓๐ ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๒๙

“มาตรา ๑๒๙ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้

เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ โดยให้นำวิธีการคำนวณตามมาตรา ๑๒๗ และมาตรา ๑๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปี นับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมือง จะพึงมีตามมาตรา ๑๒๖

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างด้วยเหตุอื่นใดนอกจากเหตุตามวรรคหนึ่งก่อนพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๔ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

“หมวด ๔

การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๔ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๐

“มาตรา ๑๓๐ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำความดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการ เพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ากระทำการดังกล่าวจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดย สุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกราย ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง

คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อเสนอคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือดำเนินการใด เพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น พรรคการเมืองนั้นมีส่วนรู้เห็นในการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความดังกล่าว

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดแล้วให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นด้วย ในการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มิคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๓๑๓ ภายหลังจากวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งผู้ใดพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยพลัน”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติเดียวกับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับหลักการที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๐ วรรคสาม มีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ เนื่องจากมิได้กำหนดให้มีบทสันนิษฐานกรณีที่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า กรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับด้วยหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า กรณีดังกล่าวจะไม่นำคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมารวมเป็นคะแนนของพรรคการเมืองที่ผู้นั้นสังกัดเพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำทุจริตการเลือกตั้งและเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น คะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นได้รับจากการเลือกตั้งจะไม่ถูกนำมารวมเป็นคะแนนของพรรคการเมืองเพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับ โดยถือว่าเป็นกรณีที่มีการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งเป็นไปตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นความรับผิดชอบของพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จะต้องควบคุม กำกับดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งมิให้กระทำทุจริตการเลือกตั้งเพราะจะมีผลถึงคะแนนเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นที่จะถูกนำมาคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองพึงได้รับด้วย

นางสาวสง่า ทาทอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ สอบถามว่า กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำทุจริตการเลือกตั้งเป็นผู้สมัครที่มีได้อยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง กรณีเช่นว่านี้ จะต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือไม่ และคะแนนของผู้ที่กระทำการทุจริตการเลือกตั้งจะไม่ถูกนำมารวมเป็นคะแนนของพรรคการเมืองเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับใช่หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทุจริตการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว ถือว่าผู้นั้นขาดคุณสมบัติในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ และพรรคการเมืองที่ผู้นั้นสังกัดไม่สามารถเปลี่ยนตัวผู้สมัครได้ เนื่องจากมิใช่เป็นกรณีตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง”

พันตำรวจตรี ญัฐวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ กล่าวว่า ความว่า “และในกรณีที่ผู้นั้นได้รับการเลือกตั้ง ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่” ในวรรคหนึ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติม ควรแก้ไขเป็นความว่า “และในกรณีที่ผู้ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวนั้น เป็นผู้อยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่” เนื่องจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีได้ประกาศผลการเลือกตั้งจึงยังไม่ถือว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่าหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็น ทรมานผิดวินัยพรรคสมาชิกขบวนการปฏิวัติประชาธิปไตยพรรคประชาชนไทย หรือพรรคเขี้ยวขาวหรือพรรคประชาชนของคณะราษฎรพรรคพวก ให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้ว ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ทั้งคณะราษฎรพรรคเห็นผิดพรรคประชาชนเห็นผิดพรรคเสรีชนพรรคสังคมนิยมได้เขี้ยวขาวโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง และในกรณีที่ผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่”

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ถ้อยคำที่บัญญัติในวรรคหก มีความแตกต่างกันคือ คำว่า “ผู้ได้รับเลือกตั้ง” กับคำว่า “ผู้รับเลือกตั้ง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหก เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓๐ ภายหลังจากวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับ ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๐ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็น ทรมานผิดวินัยพรรคสมาชิกขบวนการปฏิวัติประชาธิปไตยพรรคประชาชนไทย หรือพรรคเขี้ยวขาวหรือพรรคประชาชนของคณะราษฎรพรรคพวก ให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้ว ไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ทั้งคณะราษฎรพรรคเห็นผิดพรรคประชาชนเห็นผิดพรรคเสรีชนพรรคสังคมนิยมได้เขี้ยวขาวโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง และในกรณีที่ผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่

คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ที่สภามหาพรรคการเมืองนั้นที่ระงับการเลือกตั้งเพื่อไม่ให้ผู้สมัครผู้ใดในพรรคการเมืองนั้นได้เป็นไปตมวิธีที่พรรคการเมืองที่ขงผู้ใดในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่อเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือดำเนินการใด เพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น พรรคการเมืองนั้นมีส่วนรู้เห็นในการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดแล้วให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นด้วย ในการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มิคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๒๕ ภายหลังจากวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งผู้ใดพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยพลัน”

มาตรา ๑๓๑

“มาตรา ๑๓๑ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๒๕ ในกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งไม่ครบทุกเขตเลือกตั้ง ให้นำความในมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งที่ยังมิได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม แต่คณะกรรมการต้องดำเนินการสืบสวน ไต่สวน และวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็วซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๐ ที่คณะกรรมการได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมครอบคลุมหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๑ แล้ว ดังนั้น เสนอตัดความในร่างมาตรา ๑๓๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๓๑ ออกทั้งมาตรา

ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดังกล่าวตามจำนวนที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความจำเป็น เพื่อช่วยคณะกรรมการในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการได้

การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และค่าตอบแทนของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๔

“มาตรา ๑๓๔ ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่า ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดได้

ถ้ามีผู้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานตำรวจพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมและดำเนินคดีโดยเร็ว และแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณาดำเนินการต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๕

“มาตรา ๑๓๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ททรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด หรือให้

ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง”

พันตำรวจตรี วัฒนวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ สอบถามว่า กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจพบว่ามีกาให้เงินหรือทรัพย์สินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด หรือให้ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด แต่เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวมีมูลค่าไม่มาก เช่น เงินสดจำนวนหนึ่งร้อยบาท เป็นต้น กรณีเช่นว่านี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้ยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินไว้ชั่วคราวด้วยหรือไม่ เนื่องจากในทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินไว้ในสำนวนการไต่สวนและหากปรากฏหลักฐานชัดเจนว่ามีการกระทำทุจริตการเลือกตั้งก็จะยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวไว้เป็นของกลางในคดีอาญา

ประธานกรรมการสอบถามว่า อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติไว้อย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๐๗ ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือจัดเตรียมเงินหรือทรัพย์สินเพื่อดำเนินการดังกล่าว

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ร่างมาตราใดที่บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า

“มาตรา ๔๒ ให้กรรมการมีอำนาจสืบสวน ไต่สวน หรือดำเนินคดีตามมาตรา ๔๑ และเพื่อให้การดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวน หรือการดำเนินคดีดังกล่าวเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งเลขาธิการหรือพนักงานของสำนักงานเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดีได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งอย่างน้อย

ต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขตแห่งหน้าที่และอำนาจของผู้ได้รับแต่งตั้งแต่ละระดับไว้ให้ชัดเจนรวมตลอดทั้งการออกบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องด้วย

พนักงานของสำนักงานที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย การสืบสวน การไต่สวน หรือการดำเนินคดี และผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐให้เป็นเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่องตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

ให้เจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการที่จะดำเนินการให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการดำเนินการไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสาม ดังนี้ “ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้ซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในอันที่จะใช้อำนาจยึดหรืออายัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้ซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในอันที่จะใช้อำนาจยึดหรืออายัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มาตรา ๑๓๖

“มาตรา ๑๓๖ ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกรรมการแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๖ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนตัวเอง เหตุใดจึงบัญญัติความว่า “ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความว่า “ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใด อันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำ ความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำ ความผิดทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๓๖ เป็นดังนี้ “ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกรรมการแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใด อันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ทั้งนี้สำหรับการดำเนินการของกรรมการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๖ ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกรรมการแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ทั้งนี้สำหรับการดำเนินการของกรรมการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๓๗

“มาตรา ๑๓๗ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๓๐ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และในกรณีที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๘

“มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้นั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีคำนวณตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่งจนถึงวันที่ชำระครบถ้วน

เงินที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเป็นรายได้ของกองทุน”

ประเด็นการพิจารณา

พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ กล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๘ กรณีที่กำหนดให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ แตกต่างกับที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๗ วรรคหนึ่ง กรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๓๘ นำไปใช้กับทุกกรณีที่มีการทุจริตการเลือกตั้งซึ่งอัตราโทษของการกระทำแต่ละกรณีอาจกำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก็ได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่มีผู้กระทำความผิดในการเลือกตั้งหลายคน ในทางปฏิบัติมีวิธีการให้ผู้กระทำความผิดแต่ละคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งนั้นอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลจะระบุในคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดแต่ละคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งนั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๘ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๕ การคัดค้านการเลือกตั้ง

“หมวด ๕

การคัดค้านการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๕ การคัดค้านการเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๙

“มาตรา ๑๓๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง หรือที่พรรคการเมืองส่งสมาชิก ลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการประกาศ กำหนดวันเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๕๙ หรือมาตรา ๖๔ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึง หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนเลือกตั้งให้ยื่นภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดการนับคะแนน เลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

เมื่อคณะกรรมการได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวน เพื่อหาข้อเท็จจริง โดยพยาน และพิจารณาดำเนินการตามหมวด ๔ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม แล้วแต่กรณี ต่อไป ทั้งนี้ วิธีการยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งและการพิจารณาให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

“หมวด ๖

บทกำหนดโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๖ บทกำหนดโทษ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๐

“มาตรา ๑๔๐ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากพบว่าคำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้รายใดจะเป็นประโยชน์ ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และสามารถที่จะใช้เป็น พยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น คณะกรรมการจะกักบุคคลนั้น ไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

การกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ให้ข้อมูลหรือผู้แจ้งเบาะแสด้วย

เมื่อคณะกรรมการมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้วให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใด กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่ไปเบิกความ หรือไป เบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือเป็นปฏิปักษ์ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุด ลง และคณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไป

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตาม วรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวจิรารัตน์ จันทรัตน์ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ชี้แจงว่า สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ มีความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้งเพื่อให้ พยานมีความมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยในการมาให้การเป็นพยานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักการในเรื่องการกันบุคคลไว้เป็นพยานในคดี เลือกตั้งไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการมีมติ ไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้วให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูก กันไว้เป็นพยาน**ที่ระงับได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้** หรือไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความ แต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ **หรือเป็นปฏิปักษ์** ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไป” และสอบถามว่า บทบัญญัติใน วรรคสองมีความมุ่งหมายใด

พันตำรวจตรี ธีรวัฒน์ เสี่ยงศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัย ๔ ชี้แจงว่า เพื่อรองรับกรณีที่มีผู้ให้ข้อมูลหรือผู้แจ้งเบาะแสที่มีได้อยู่ในสำนวนการไต่สวน ให้ถือว่าผู้นั้นถูกกันไว้ เป็นพยานตามวรรคหนึ่งด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๐ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หาก**พบปรากฏว่าการให้ข้อมูล การชี้เบาะแสหรือ คำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้**รายใดจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่น ที่เป็นตัวการสำคัญ และสามารถที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำ ความผิดนั้น คณะกรรมการจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

ที่ระงับได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

เมื่อคณะกรรมการมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้วให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานกระทำการอันเป็นเท็จ**เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใด กระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้** หรือไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความ

แต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือเป็นปฏิปักษ์ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไป

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔๐ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากพบปรากฏว่าการให้ข้อมูล การชี้เบาะแสหรือ คำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้รายใดจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และสามารถที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น คณะกรรมการจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

ตำรวจที่บุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่งให้หมายขอตรวจค้นหรือให้ข้อข้อมูลหรือผู้แจ้งเบาะแสด้วย

เมื่อคณะกรรมการมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้วให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าในคดีตัวผู้สวดมนต์ ตำรวจที่ตรวจค้นหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือเป็นปฏิปักษ์ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไป

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๔๑

“มาตรา ๑๔๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๒

“มาตรา ๑๔๒ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใดบังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้สมบูรณ์เพื่อเสนอให้คณะกรรมการ

ร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในสัปดาห์หน้าจะพิจารณาเฉพาะร่างมาตราที่คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแก้ไขปรับปรุง และร่างมาตราที่มีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เท่านั้น และเมื่อพิจารณาแล้วเสร็จคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงจะพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๖ บทกำหนดโทษ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๒ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐิติจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์